

XIII.

Emanuel Linderholm: Sven Rosén och hans insats i frihetstidens radikala pietism (1911).

Har man tidligere maattet beklage, at de tilgængelige Efterretninger om den mærkelige svenske Sværmer Sven Rosén var utilstrækkelige, saa kan man ikke nægte, at Savnet nu til Gavns er afhjulpet ved ovennævnte store Værk, en akademisk Afhandling fra Upsala paa 430 Sider, ledsaget af »Skrifter och breff af Sven Rosén« (304 Sider). Vort Tidsskrift regner sig det til Ære, at det, 3 Aar før Udgivelsen af Linderholms Værk, ved »Nogle Træk af en Sværmers Historie« har henledet danske Læseres Opmærksomhed paa, at Sven Roséns mærkelige Livsforhold fortjener at kendes i videre Krese¹).

•Til hela sin karaktär och personlighet är Rosén utan tvifvel en af den svenska religiositetens ädlaste och renaste gestalter«. Det er den Dom, hvormed Lic. theol. Linderholm slutter, og den vil vistnok tiltrædes af de allerfleste Læsere af hans Værk, saa meget mere som Fremstillingen er underbygget med en kirkehistorisk Lærdom, der maa vække Beundring, og ganske vist har distanceret det Forsøg, nærværende Tidsskrift i sin Tid bragte, vedrørende samme Emne, uden dog at gøre det overflødigt for danske Læsere, som maaske derved kan faa Lyst til at gøre sig bekendt med det langt større svenske Arbejde, der, foruden Beretningen om Roséns meget omvekslende Skæbne, som Indledning indeholder en meget udførlig, men tillige meget læseværdig Fremstilling af de aandelige Strømninger indenfor de reformerede Kirkesamfund i Almindelighed og det svenske i Særdeleshed. Den dansk-norske Kirkes samtidige Udvikling synes kun i saare ringe Grad at have tildraget sig Forfatterens Opmærksomhed. Men det er vi jo vant til i kirkehistoriske Arbejder af fremmede Forfattere.

¹) Kh. Saml. 5. R. IV, 229—57.

Selv en saa interessant Skikkelse som den sønderjydske Digterinde og Sværmerke Anna Ovena Hoyers († 1655), som dog tilbragte en god Del af sin Levetid i Sverige under Enkedronning Marie Eleonoras Beskyttelse, er ikke kommen indenfor den lærde Forfatters Synskreds¹). Dette skal imidlertid ingenlunde formindske vor Paaskønnelse af Forfatterens betydelige og værdifulde Arbejde, der ved Benyttelsen af en stor Mængde tildels hidtil utrykte Kilder — deriblandt Roséns mærkelige og ualmindelige aabenhjertige Dagbøger — har ydet et højst interessant Bidrag til den radikale Pietismes Historie i Sverige, og tillige viser, hvilken velgørende Indflydelse Herrnhutismen i sin Tid har øvet paa Sjæle, der ved Separatismen var komne ind paa vilde Veje.

H. F. R.

¹) Jfr. Dansk biogr. Lexikon VIII, 137.